

INSTITUTIONEN FÖR DIDAKTIK OCH PEDAGOGISK PROFESSION

L6SO10 Samhällsorienterande ämnen för lärare årskurs 4-6, 30 högskolepoäng

Social Science for Teachers in Year 4-6, 30 credits

Grundnivå / First Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Institutionen för didaktik och pedagogisk profession 2012-11-14 och senast reviderad 2021-06-02. Den reviderade kursplanen gäller från och med 2021-08-30, höstterminen 2021.

Utbildningsområde: Samhällsvetenskapligt 100 %

Ansvarig institution: Institutionen för didaktik och pedagogisk profession

Inplacering

Kursen ingår i Grundlärarprogrammet och kan även ges som fristående kurs.

Kursen kan ingå i följande program: 1) Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6 (L2G46) och 2) Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6 (L1G46)

Huvudområde

Utbildningsvetenskap

Fördjupning

G1N, Grundnivå, har endast gymnasiala förkunskapskrav

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet och Engelska B, Matematik B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A eller Engelska 6, Matematik 2a/2b/2c, Naturkunskap 1b/1a1+1a2, Samhällskunskap 1b/1a1+1a2 (områdesbehörighet 6b/A6b).

Lärandemål

Övergripande mål för kursen är att den studerande ska ha utvecklat en grundläggande kompetens för att kunna planera, genomföra och utvärdera undervisning i de samhällsorienterande ämnena. Den studerande ska kunna analysera människan i tid och

rum som en social, kulturell, politisk och ekonomisk varelse i samspel med andra utifrån ämnena historia, religionskunskap, samhällskunskap och geografi. Vidare ska den studerande kunna planera, genomföra och reflektera över undervisning som rör hållbar utveckling, mänskliga rättigheter, identitet och genus. Därtill ska studenten med stöd av teorier om lärande samt ämnesdidaktisk kunskap i de samhällsorienterande ämnena äga en beredskap att tillämpa sina erfarenheter i skilda undervisningssituationer.

Efter godkänd kurs ska studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- redovisa grundläggande ämneskunskaper för undervisning i de samhällsorienterande ämnena i åk 4-6,
- redovisa grundläggande kunskaper om de samhällsorienterande ämnenas didaktik.

Färdigheter och förmåga

- använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska insikter som grund för att organisera lärandesituationer som kan gynna elevers språk- och kunskapsutveckling, stimulera elevers intresse och utmana deras föreställningar om världen,
- integrera globala frågor, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling i undervisningen,
- integrera frågor som rör identitet och genus i undervisningen,
- utvärdera och bedöma elevers förmågor och kunskaper formativt och summativt,
- kritiskt reflektera över didaktiska metoder och arbetssätt, exempelvis i anslutning till digitala och estetiska uttrycksformer.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att förstå komplexiteten i hur frågor inom fältet för de samhällsorienterande ämnena kan beskrivas, uppfattas och värderas,
- visa kritisk förmåga att förhålla sig till värdegrundsfrågor i möten med elever och föräldrar i ett pluralistiskt samhälle.

Kursen är hållbarhetsrelaterad, vilket innebär att minst ett av kursens lärandemål tydligt visar att kursens innehåll uppfyller minst ett av Göteborgs universitets fastställda kriterier för hållbarhetsmärkning.

Innehåll

Ämnesteorin och ämnesdidaktiken är i kursen helt integrerade och särskild vikt läggs vid ämnesdidaktiska analyser av stoffurval, kommunikation och legitimering av ett undervisningsinnehåll. Formativ och summativ bedömning inklusive betygsättning av

elevers kunskaper i de olika ämnena utgör ett centralt innehåll. I kursen ingår även att urskilja och kritiskt granska aktuella samhällsfrågor och frågor som rör hållbar utveckling. Vidare behandlas mänskliga rättigheter, identitet och genus i förhållande till undervisningsämnena.

Frågor om de samhällsorienterande ämnenas betydelse för skolans värdegrundsuppdrag diskuteras och särskild vikt läggs vid de möjligheter och utmaningar som undervisning i ett mångreligiöst och pluralistiskt samhälle rymmer.

Digitala och estetiska uttrycksformer diskuteras och bearbetas utifrån den roll de kan ha i undervisningen i de samhällsorienterande ämnena.

Kursen består av fem delkurser där fyra av dem är på 6,5 hp; geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, samt SO-didaktik som är på 4 hp. Delkursernas inbördes ordning varierar.

Kursens ämnesinnehåll utgår från grundskolans centrala innehåll för de samhällsorienterande ämnen i årskurserna 4-6. SO-didaktik behandlar förutsättningarna för ämnens samspel, betyg och bedömning samt språk- och kunskapsutvecklande strategier.

Innehåll delkurs historia, 6,5 hp

- Historia som ämne och enligt styrdokumentet,
- Utvecklingslinjer i svensk och nordisk historia från forntid till begynnande industrialisering,
- Begreppen historiemedvetande, historiebruk, historiekultur och identitet, i relation till historieundervisning i åk 4-6,
- Historiska innehållsbegrepp och tankebegrepp, i relation till historieundervisning i åk 4-6,
- Historisk källkritik och skapande av historia med hjälp av primärkällor, i relation till historieundervisning i åk 4-6.

Innehåll delkurs geografi, 6,5 hp

- Geografi som ämne och enligt styrdokumentet,
- Naturlandskapets framväxt till lokal och global livsmiljö med geologiska processer och klimatförändringar,
- Kulturlandskapets framväxt till lokal och global livsmiljö med urbanisering och stadens funktioner,
- Hållbar utveckling i relation till förnyelsebara energitillgångar, konsumtionsmönster, befolkningsfördelning och intressekonflikter kring naturresurser ur ett lokalt och globalt perspektiv,
- Geografiska analoga och digitala arbetsmetoder.

Innehåll delkurs religionskunskap, 6,5 hp

- Religionskunskap som ämne och enligt styrdokumentet,
- Begreppen livsåskådning och religion introduceras och problematiseras,
- Grundläggande drag inom de så kallade världsreligionerna - såsom centrala tankegångar, levnadsmönster och berättelser - där inre variationen och föränderlighet uppmärksammas,
- Livsfrågor och etik i ett samhälle präglad av mångfald i relation till sexualitet, genus, klasstillhörighet och andra faktorer som formar människors identiteter,
- Religionsdidaktiska överväganden i relation till tolkningar av skolans styrdokument, inklusive möjliga spänningar mellan det värdeförmedlande uppdraget i läroplanen, och den saklighet och allsidighet som samtidigt ska präglas, bland annat, religionskunskapsämnet.

Innehåll delkurs samhällskunskap, 6,5 hp

- Samhällskunskap som ämne och enligt styrdokumentet,
- Demokrati, Sveriges politiska system,
- Mänskliga rättigheter,
- De olika samhällsstrukturerna – ekonomisk, politisk, social, rättslig, medial,
- Information, kommunikation och källkritik,
- Aktuella samhällsfrågor och undervisning kring dessa.

Innehåll i delkurs SO-didaktik, 4 hp

- Former för ämnesspel,
- Betyg och bedömning,
- Språk- och kunskapsutvecklande strategier i undervisningen i de samhällsorienterande ämnena som gynnar alla elevers lärande oavsett språklig bakgrund.

Former för undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar, självständiga uppgifter, gruppövningar, handledning, seminarier, fältstudier och exkursioner.

Undervisningsspråk: svenska och engelska

Former för bedömning

Varierade examinationsformer tillämpas, där enskilda prestationer ska kunna urskiljas. Se tabell nedan:

Examinationer

	Geografi	Historia	Religions- kunskap	Samhälls- kunskap	SO-didaktik
Gruppexamin ationer (fältstudier, exkursion, hållbar utveckling, lärarintervju, lektionsplane ring)	3 (U,G)		1 (U,G)		
Muntlig tentamen		1 (U,G)			
DISA- tentamen	1 (U,G,VG)	1 (U,G,VG)			
Skriftlig hemtentame n			1 (U,G,VG)	1 (U,G,VG)	1 (U,G,VG)

Obligatoriska moment

	Geografi	Historia	Religions -kunskap	Samhälls -kunskap	SO-didaktik
Obligatoriska litteratursemin arier/ föreläsningar	1	10	5	6	4
Obligatoriska studiebesök			3		

Om student är frånvarande vid obligatoriska moment eller gruppexaminationer kommer alternativ uppgift att ges. Denna kan vara av annan form.

Om student som underkänts två gånger på samma examinerande moment önskar byte av examinerator inför nästa examinationstillfälle, bör sådan begäran inlämnas skriftligt till institutionen och ska bifallas om det inte finns särskilda skäl däremot (HF 6 kap 22§).

Om student fått rekommendation från Göteborgs universitet om särskilt pedagogiskt stöd kan examinerator, i det fall det är förenligt med kursens mål och förutsatt att inte orimliga resurser krävs, besluta att ge studenten en anpassad examination eller alternativ examinationsform.

I det fall en kurs har upphört eller genomgått större förändringar ska student garanteras minst tre examinationstillfällen (inklusive ordinarie examinationstillfälle) under en tid av minst ett år, dock som längst två år efter det att kursen upphört/förändrats. Vad avser praktik och verksamhetsförlagd utbildning gäller motsvarande, men med begränsning till endast ett ytterligare examinationstillfälle.

Betyg

På kursen ges något av betygen Väl godkänd (VG), Godkänd (G) och Underkänd (U). För betyget Godkänd på hela kursen krävs minst godkänt resultat på samtliga delkurser. För betyget Väl godkänd på hela kursen krävs dessutom Väl godkänd på minst tre av delkurserna.

Kursvärdering

Kursen ska utvärderas och resultaten ska bli föremål för diskussion mellan lärarna på kursen. Kursvärdering sker skriftligt (anonymt) efter avslutad kurs och om möjligt muntligt vid kursavslutning. Sammanställning av utvärderingen rapporteras till programråd och avdelningschef och görs tillgänglig för studenterna. Sammanställningen är en grund för kursutveckling och delges studenter i nästkommande kurs, då eventuella åtgärder redovisas.